

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХОВИХ ВІДНОСИН»**

циклу професійної вибіркової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління у
сфері цивільного захисту на 2022-23
навчальний рік. Протокол від 10 червня
2022 року № 1.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Організація страхових відносин».

Черкаси 2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Після вивчення дисципліни «Організація страхових відносин» студенти та здобувачі володітимуть теоретико-методичними та практичними навичками забезпечення потреб юридичних осіб і громадян у страховому захисті, а також формування знань щодо змісту та організації роботи страховиків; послідовне формування у здобувачів вищої освіти основних положень теорії й практики страхування фізичних і юридичних осіб в умовах ринкових відносин.

Вивчення даного курсу допоможе з'ясувати необхідність і сутність страхування; засвоїти методи організації та функціонування страхового ринку в Україні; вивчити умови надання страхових послуг з основних видів особистого, майнового страхування і страхування відповідальності; з'ясувати сутність та значення надання страхових послуг для страхування ризиків підприємств та фізичних осіб; ознайомитися з джерелами та особливостями надання страхових послуг підприємствам різних галузей, сфер діяльності та форм власності; ознайомитися із законодавчою базою, що забезпечує страхову діяльність підприємств; вивчити порядок та методи проведення страхування сформулювати творче мислення; розвинути комунікативні вміння; формувати вміння раціональної навчальної діяльності; оволодіти предметним та міжпредметним навчальним змістом; формувати власний економічний світогляд; розвинути пізнавальну активність.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Панімаш Юлія Вікторівна, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат педагогічних наук.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 129. Робочий номер телефону – 0674353723.
E-mail	< panimash_yuliia@chipb.org.in >
Наукові інтереси	Управління в СУОП
Професійні здібності	Професійні знання і практичний досвід роботи у системі МВС, здатність до продуктивної професійної діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти». Автор та співавтор 3 колективних монографій, понад 15 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях. Профіль в Orsid: 0000-0002-5337-6613 Профіль у Google Scholar:

	https://scholar.google.com.ua/citations?user=trJfQxgAAAJ&hl=uk
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 14.00 до 14.45 в аудиторії № 129. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння студентами теоретико-методичними та практичними навичками забезпечення потреб юридичних осіб і громадян у страховому захисті, а також формування знань щодо змісту та організації роботи страховиків; послідовне формування у здобувачів вищої освіти основних положень теорії й практики страхування фізичних і юридичних осіб в умовах ринкових відносин.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Професійно-вибіркова	Професійно-вибіркова
Рік підготовки	1-й	1-й
Семестр	2-й	2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість модулів		
- загальна кількість годин	120 год.	120 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	28 год.	6 год.
- практичні заняття (годин)	0 год.	0 год.
- семінарські заняття (годин)	32 год.	0 год.
- лабораторні заняття (годин)	0 год.	0 год.
- курсовий проект (робота) (годин)	0 год.	0 год.
- інші види занять (годин)	0 год.	0 год.
- самостійна робота (годин)	50 год.	98 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	8 год.	20 год.
- підсумковий контроль	Залік (2 години)	Залік (2 години)

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Результати навчання	РН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки.	РН01
Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки.	РН03
Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення під час розв'язання практичних та/або наукових задач.	РН07

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	К
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	К01
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	К05
Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки.	К11
Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.	К13

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація страхування в умовах ринкової економіки.

Тема № 1. Сутність, принципи і роль страхування.

Тема № 2. Класифікація страхування

Тема № 3. Страхові ризики.

Тема № 4. Страхова організація.

Тема № 5. Договори страхування.

Тема № 6. Державне регулювання страхової діяльності.

Тема № 7. Страхування життя та пенсій.

Тема № 8. Страхування від нещасних випадків

Тема № 9. Медичне страхування.

Тема № 10. Страхування майна юридичних осіб

Тема № 11. Страхування транспортних засобів та вантажів

Тема № 12. Страхування майна громадян.

Тема № 13. Страхування відповідальності

Тема № 14. Перестраховання

4.Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	індивідуальне науково-дослідне завдання	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1 - й семестр						
РОЗДІЛ 1. Державна система моніторингу надзвичайних ситуацій						
Змістовний модуль1.						
Організація страхування в умовах ринкової економіки.						
Тема 1.Сутність, принципи і роль страхування.	8	2	2	-	4	-
Тема № 2. Класифікація страхування	8	2	2	-	4	-
Тема № 3. Страхові ризики.	8	2	2	-	4	-
Тема № 4. Страхова організація.	8	2	2	-	4	-
Тема № 5. Договори страхування.	8	2	2	-	4	-
Тема № 6. Державне регулювання страхової діяльності.	8	2	2	-	4	-
Тема № 7. Страхування життя та пенсій.	8	2	2	-	4	-
Тема № 8. Страхування від нещасних випадків	8	2	2	-	4	-
Тема № 9. Медичне страхування	8	2	2	-	4	-
Тема № 10. Страхування майна юридичних осіб	8	2	2	-	4	-
Тема № 11. Страхування транспортних засобів та вантажів	8	2	2	-	4	-
Тема № 12. Страхування майна громадян.	10	2	2	-	6	-

Тема № 13. Страхування відповідальності	8	2	2	-	4	-
Тема № 14. Перестрахування	8	2	2	-	4	-
Разом за розділом 1						
Залік	2	28	28		50	2
Усього годин	120					

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	індивідуальне науково-дослідне завдання	самостійна робота	модульна контрольна робота
2 - й семестр						
РОЗДІЛ 1. Державна система моніторингу надзвичайних ситуацій						
Тема № 1. Сутність, принципи і роль страхування.	38	2	-	-	36	-
Тема № 2. Договори страхування.	40	2		-	38	-
Тема № 3. Страхування майна громадян.	40	2		-	38	-
Залік	2			-		-
Разом за розділом 1	120				62	2
Усього годин	120					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.1 Сутність, принципи і роль страхування. 1. Необхідність та зміст страхування. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування. 3. Функції та принципи страхування.	2
2	1.2 Класифікація страхування 1. Необхідність та основні ознаки класифікації страхування 2. Класифікація страхування за економічною ознакою 3. Класифікація страхування за формою проведення.	2
3	1.3 Страхові ризики 1. Сутність страхових ризиків та їх класифікація. 2. Оцінка ризиків у страхуванні:	2
4	1.4 Страхова організація 1 Зміст та структура страхового ринку. 2 Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку. 3 Страховий ринок України.	4
5	1.5 Договори страхування 1 Договір страхування як угода між страховиком і страхувальником. 2 Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання. 3 Порядок укладання договору.	2
6	1.6 Державне регулювання страхової діяльності. 1 Необхідність, зміст і значення державного регулювання страхової діяльності 2 Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні 3 Правове забезпечення страхування	2
7	1.7 Страхування життя та пенсій 1. Класифікація особистого страхування 2. Страхування життя та його основні види	2
8	1.8 Страхування від нещасних випадків 1. Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків 2. Індивідуальне добровільне страхування від нещасних випадків. 3. Колективне добровільне страхування від нещасних випадків. 4. Види та порядок проведення обов'язкового страхування від нещасних випадків в Україні.	2
9	1.9 Медичне страхування 1. Обов'язкове та добровільне медичне страхування. 2. Суб'єкти та об'єкти медичного страхування. 3. Механізм здійснення добровільного медичного страхування 4. Умови проведення обов'язкового та добровільного медичного страхування.	2
10	1.10 Страхування майна юридичних осіб	2

	<p>1.Зміст, структура та види майнового страхування.</p> <p>2.Страхування майна юридичних осіб від вогню та інших небезпек.</p> <p>3.Добровільне страхування майна підприємств.</p> <p>4.Види договорів страхування майна юридичних осіб.</p>	
11	<p>1.11 Страхування транспортних засобів та вантажів</p> <p>1.Особливості страхування транспортних засобів.</p> <p>2.Види страхування транспортних засобів.</p> <p>3.Договір страхування транспортних засобів.</p>	2
12	<p>1.12 Страхування майна громадян.</p> <p>1.Майнове страхування як галузь страхової діяльності,</p> <p>2.Види договорів страхування майна фізичних осіб.</p> <p>3.Умови та порядок страхування домашнього майна громадян.</p>	2
13	<p>1.13 Страхування відповідальності</p> <p>1.Поняття страхування відповідальності та його види.</p> <p>2.Сутність, специфічний об'єкт та мета.</p> <p>3.Особливості проведення.</p> <p>4.Види страхування відповідальності .</p> <p>5.Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів .</p>	2
14	<p>1.14 Перестраховання</p> <p>1.Виникнення, зміст та функції перестраховання.</p> <p>2.Види договорів перестраховання.</p>	2
15	Разом	30

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1.1 .Історичні передумови виникнення страхування.	6
2	1.2 Необхідність та основні ознаки класифікації страхування	6
3	1.3 Страховий ризик як основа договору страхування.	2
4	1.4 Органи управління страховою компанією та їх функції.	2
5	1.5 Вирішення спорів і припинення дії договору.	4
6	1.6 Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування.	2
7	1.7 Стан розвитку особистого страхування в Україні.	2
8	1.8 Страхування від нещасних випадків.	2
9	1.9 Перспективи запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні.	2
10	1.10 Місце майнового страхування в системі страхового захисту.	6

11	1.11 Правила страхування автокаско провідними страховиками України.	6
12	1.12 Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС.	4
13	1.13 Тенденції розвитку ринку страхування відповідальності в Україні.	2
14	1.14 Співстрахування та його значення у розвитку страхування.	2
15	Разом	50

Орієнтована тематика індивідуальних завдань у вигляді рефератів, тез доповідей, доповіді на конференції:

1. Історичні передумови виникнення страхування.
2. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин.
3. Організація страхових відносин в країнах світу (на вибір).
4. Роль страхування умовах до ринкової економіки.
5. Виникнення та розвиток страхування.
6. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян.
7. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України.
8. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки.
9. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці.
10. Необхідність класифікації страхування в умовах розвитку страхового бізнесу в Україні.
11. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності.
12. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування.
13. Необхідність та значення класифікації страхування за спеціалізацією страховика.
14. Страхові відносини між суб'єктами при обов'язковій та добровільній формах страхування.
15. Страховий ризик як основа договору страхування.
16. Необхідність класифікації страхових ризиків та її значення для розвитку страхування.
17. Страхування катастрофічних ризиків в сучасних умовах розвитку людської цивілізації.
18. Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування.
19. Страховий тариф та його складові.
20. Ресурси страхової компанії.
21. Органи управління страховою компанією та їх функції.
22. Об'єднання страховиків.
23. Страхові посередники.
24. Страховий ринок України і напрями його розвитку.
25. Вирішення спорів і припинення дії договору.
26. Договори страхування, їх складові та види.
27. Ліцензування страхової діяльності

28. Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування.
29. Необхідність державного регулювання страхової діяльності в умовах ринку.
30. Прямі та непрямі методи державного регулювання страхової діяльності в Україні.
31. Зарубіжний досвід державного регулювання страхової діяльності.
32. Договори страхування, їх складові та види.
33. Особливості ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС.
34. Стан розвитку особистого страхування в Україні.
35. Оцінка об'єктів особистого страхування: механізм та особливості.
36. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні.
37. Оцінка об'єктів особистого страхування: механізм та особливості.
38. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні.
39. Види договорів добровільного медичного страхування в Україні.
40. Перспективи запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні.
41. Медичне страхування в країнах ЄС.
42. Місце майнового страхування в системі страхового захисту.
43. Суб'єкти та об'єкти страхування майна підприємств в Україні.
44. Місце майнового страхування в системі страхового захисту.
45. Суб'єкти та об'єкти страхування майна підприємств в Україні.
46. Правила страхування автокаско провідними страховиками України.
47. Договори страхування автотранспортних засобів.
48. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС.
49. Умови та порядок страхування особливо цінного майна громадян.
50. Тенденції розвитку ринку страхування відповідальності в Україні.
51. Закордонний досвід страхування професійної відповідальності.
52. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції: сутність та поширення в Україні.
53. Проблеми збереження довкілля та роль страхування відповідальності за екологічне забруднення у їх вирішенні.
54. Створення і функціонування міжнародної системи страхування «Зелена карта».
55. Витоки та світова історія розвитку перестраховання
56. Співстрахування та його значення у розвитку страхування.
57. Державне регулювання перестрахових відносин в Україні.
58. Історія перестраховання у країнах Євросоюзу.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: повсякденне спостереження за навчальною роботою здобувача вищої освіти, опитування та виставлення балів кожного практичного заняття, виконання та захист контрольної роботи, екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи.

Підсумковий контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Денна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	14	-	-
	семінарські заняття	14	3	42
	модульна робота	1	28	28
Разом за модуль 1				70
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				
Разом за поточний контроль				70
II. Підсумковий контроль (залік)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Заочна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	3	-	-
	практичні заняття	-	-	-
	контрольна робота	1	50	50
Разом за модуль 1				50
Разом за поточний контроль				50
II. Підсумковий контроль (залік)				50
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль (денна форма навчання)

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу)

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти (денна форма навчання)

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2-1	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

3 бали – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Суттєві запитання до доповідачів:

3-1 бал - отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Бали отримані здобувачем вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного практичного заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи.

Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів за поточний контроль складає 70 балів.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (40 балів) з навчальної дисципліни, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним/нею попередньо виконані або були виконані незадовільно.

У разі невиконання здобувачем жодного із обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт), зазначених у силабусі освітньої компоненти/навчальної дисципліни, його результат оцінюється у «0» балів. Здобувач не допускається до заліку, якщо кількість балів, одержаних за поточний контроль протягом семестру становитиме менше 20 балів.

При наявності «непрохідного мінімуму» поточного контролю напередодні заліку викладач подає доповідну декану факультету про недопуск здобувача, про що видається розпорядження і здобувач не допускається до складання екзамену як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Відмітка про недопуск у заліковій/екзаменаційній відомості робиться за наявності розпорядження декана. На дату складання екзамену (заліку), здобувачу на екзамені (заліку) виставляється «не допущений».

Модульний контроль (денна форма навчання)

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт:

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань здобувачів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань здобувачів (денна форма навчання)

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
25-30	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
20-25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
15-20	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
10-15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
7-10	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	--

Модульний контроль проводиться після кожної логічно завершеної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни у вигляді модульної контрольної роботи.

Час та місце проведення модульного контролю визначається викладачем за погодженням з навчальним відділом.

Форми проведення модульного контролю, система та критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та у даному документі.

При модульному контролі оцінюванню підлягають: розуміння та засвоєння певного матеріалу; вироблення навичок проведення розрахункових робіт; вміння вирішувати конкретні задачі та ситуаційні вправи, самостійно опрацювати тексти, здатність публічно чи письмово подати пройдений матеріал.

До виконання модульного контролю здобувач вищої освіти допускається незалежно від результатів поточного контролю.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульних контрольних робіт є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає 30 балів.

Контрольна робота (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання контрольна робота за підсумком її захисту (співбесіди):

50 балів – контрольна робота виконана в повному обсязі, здобувач повністю володіє навчальним матеріалом за темою завдання; 30 балів – робота виконана в обсязі до 90%, але допущені незначні помилки, здобувач володіє навчальним матеріалом;

30 балів – робота виконана в обсязі до 70% від загального обсягу, здобувач на достатнім рівні розуміє зміст навчального матеріалу але має деякі труднощі в поясненні окремих частин роботи;

20 балів – обсяг виконаних завдань по роботі становить 50% від загального обсягу, здобувач припускає помилки у відповіді на питання за темою роботи;

0 балів – здобувач виконав роботу менше ніж на 50% від загального обсягу.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо-предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу

розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль (заочна форма навчання)

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі заліку.

Кожен білет складається з двох завдань (питань). Відповіді повинні обґрунтовуватись з посиланням на існуючу нормативно – правову базу та максимально повно розкривати зміст питань.

Знання оцінюються в діапазоні від 0 до 50 балів. Критерії оцінювання знань здобувачів на заліку:

50 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом за питаннями білету, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного та практичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

45 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного та практичного питання. При наданні відповіді на питання білету не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

35-45 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки при виконанні теоретичного і практичного завдання, надає відповіді на додаткові питання;

20-35 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичних питань та практичного завдання білету, допускаючи при цьому суттєві неточності, надає позитивні відповіді на додаткові питання;

10-20 балів – володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом одного з питань білету, з іншого відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом по жодному питанню та не в змозі його викласти та виконати, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (диференційний залік ,модульний контроль)

1. У чому полягає необхідність страхового захисту?
2. Які специфічні ознаки має категорія страхового захисту?
3. У яких формах може бути створений страховий фонд суспільства?
4. Що представляють собою централізовані резерви держави?
5. Що представляє собою фонд самострахування?
6. Що представляє собою фонд страховика?
7. Які специфічні ознаки притаманні страхуванню?

8. Дайте визначення терміна "страхування".
9. Хто є суб'єктами страхових взаємовідносин?
10. Хто такий страховик та страхувальник?
11. В якій організаційно-правовій формі можна створювати страхові компанії в Україні.
12. Хто такий застрахований та вигодонабувач?
13. Що може бути об'єктами страхування?
14. Які функції виконує страхування?
15. На яких принципах ґрунтується страхування?
16. У чому полягає економічна сутність франшизи?
17. Які види франшизи бувають?
18. Що таке страхова сума?
19. Що означає суброгація?
20. Що представляє собою співстрахування та перестрахування?
21. Які існують системи страхування?
22. З якою метою виконується класифікація страхування?
23. За якими ознаками класифікується страхування в глобальному аспекті?
24. Назвіть приблизні дати виникнення окремих видів страхування.
25. Назвіть найбільш значущі події з історії України у розвитку страхування.
26. У чому полягає ключова відмінність страхування життя від інших видів страхування?
27. Які роди небезпек виділяють в страхуванні?
28. Що таке галузь, підгалузь та вид страхування?
29. Як класифікується страхування за Законом України "Про страхування"?
30. Що таке індивідуальне та колективне страхування?
31. Які існують форми страхування?
32. Які характерні риси притаманні добровільній формі страхування?
33. Які характерні риси притаманні обов'язковій формі страхування?
34. Які види обов'язкового страхування ви можете навести?
35. Які види добровільного страхування ви можете навести?
36. Проведіть порівняльну характеристику добровільного та обов'язкового страхування.
37. Що з себе представляє страховий ринок і яку він має структуру?
38. Що становить собою страхова послуга?
39. Хто є суб'єктами страхового ринку?
40. Хто може виступати страховими посередниками?
41. Що є товариством взаємного страхування?
42. Які існують об'єднання страховиків?
43. У чому полягає сутність перестрахування?
44. Які види діяльності дозволено виконувати страховим компаніям?
45. Чим відрізняють функції філій, представництв та агенцій страхової компанії?
46. Що включає в себе законодавство щодо регулювання страхової діяльності?
47. Що таке особисте страхування та які його особливості?
48. Які підгалузі включає особисте страхування?
49. Які основні відмінності між страхуванням життя та страхуванням здоров'я?

50. У чому полягає сутність страхування життя та його особливості?
51. Які ви можете назвати види страхування життя?
52. У чому полягає сутність страхування від нещасних випадків?
53. Що таке нещасний випадок та які можуть бути його наслідки?
54. Кого захищає страхування від нещасних випадків на транспорті.
55. чому полягає сутність медичного страхування?
56. 10. Які програми медичного страхування можуть застосовуватися?
57. Чим відрізняється обов'язкове та добровільне медичне страхування?
58. Назвіть основні аспекти медичного страхування осіб, що від'їжджають за кордон.
59. У чому полягає економічний зміст майнового страхування?
60. Які об'єкти не можуть бути об'єктами майнового страхування (не можуть бути застраховані)?
61. Яке майно юридичних осіб страхується за основним, а яке за спеціальним договорами страхування?
62. Що повинен зробити страхувальник після того, як відбувся страховий випадок?
63. Які види майнового страхування ви можете назвати. Надайте їм коротку характеристику.
64. У чому полягають особливості страхування майна громадян?
65. У яких випадках при майновому страхуванні страховик не компенсує збитки страхувальника?
66. Які види відповідальності ви можете навести?
67. Що виступає об'єктом страхування при страхуванні відповідальності?
68. Які риси притаманні страхуванню відповідальності?
69. Які підгалузі входять до страхування відповідальності?
70. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування відповідальності виробника за якість продукції.
71. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування відповідальності роботодавця.
72. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування професійної відповідальності.
73. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування відповідальності за екологічне забруднення.
74. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
75. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування відповідальності перевізника вантажів.
76. Охарактеризуйте сутність та особливості страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту.
77. Що таке страховий ризик?
78. Які риси притаманні страховому ризику?
79. Що таке страховий тариф?
80. З яких елементів складається страховий тариф?
81. Що таке нетто-ставка?
82. Яким чином розраховуються тарифи зі страхування життя?

- 83.Що з себе представляє таблиця смертності та для чого вона застосовується?
- 84.Що таке страховий платіж?
- 85.Як класифікуються страхові платежі?

Рекомендовані джерела інформації

Базовий підручник

1. Базилевич В.Д. Страхування: підручник / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2012. – 1019 с
2. Страхування: навч. посібн. / О.В. Олійник, Г.О. Нагаєва, Харків: ХНАУ, 2020. – 252 с.

Основна література

1. Плиса В.Й. Страхування : підручник. — Вид. 2-ге, випр. й допов. — Київ : Каравела, 2019. — 512 с.
2. Горбач Л.М. Страхування : навч. посіб. / Л.М. Горбач, О.Б. Каун. — Київ : Кондор, 2011. — 529 с.
3. Дема Д.І. Страхові послуги : навч. посіб. / Д.І. Дема, О.М. Віленчук, І.В. Дем'янюк. — Київ : Алерта, 2017. — С. 526.

Допоміжна література

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» // Урядовий кур'єр. — 2001. — 7 листопада.
2. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільноправової відповідальності власників наземного транспорту» від 01.07.2004 р. № 1961IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-1>.
3. Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» від 02.09.2012 р. № 4391-17. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/show/4391-17>.
4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання проведення обов'язкового державного страхування за деякими видами» від 28.11.2007 р. № 1372 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1372-2007-%D0%BF>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті» від 14.08.1996 р. № 959 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-96-%D0%BF>.
7. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання проведення обов'язкового державного страхування за деякими видами» від 28.11.2007 р. № 1372/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1372-2007-%D0%BF>.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті» від 14.08.1996 р. № 959/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-96-%D0%BF>.
10. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження порядку та вимог щодо здійснення перестраховання у страховика (перестраховика) нерезидента»

- від 04.02.2004 р. № 124 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2004-%D0%BF>.
11. Проблеми розвитку страхування в Україні : наук. студент. збірник / за заг. ред. проф. В.Й. Плиси. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. — 136 с.
  12. Фісун І.В. Страхування : навч. посіб. / Фісун І.В., Ярова Г.М. — Київ : Центр учб. літ., 2011. — 232 с.
  13. Шелехов К.В. Страхування. Страхові послуги / К.В. Шелехов, В.Д. Бігдаш. — Київ : ІЕУГП, 2000. — 268 с.
  14. Шірінян Л.В. Фінанси страхових організацій : конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», зокрема перепідготовка спеціалістів за спеціальністю 7.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л.В. Шірінян. — Київ : НУХТ, 2014. — 108 с.
  15. Шолойко А.С. Сутнісна характеристика інфраструктури страхового ринку / А. С. Шолойко // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. — 2017. — № 14 (2). — С. 186–189.
  16. Шумелда Я.П. Страхування : навч. посіб. / Я.П. Шумелда. — Київ : БІЗОН, 2007. — 384 с.
  17. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. — К.: Основа, 2001. — 156 с.
  18. Страхування. Навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. О. Гаманкової. — К.: КНЕУ, 2000. — 120 с.
  19. Журавльова Т.О. Страхування: навч. посіб. / Т. О. Журавльова, М. А. Дем'янчук. - Одеса : Освіта України, 2017. - 319 с.

РОЗРОБНИК

Юлія ПАНІМАШ